

สารสำนักหอสมุดกลาง

RU LIBRARY NEWSLETTER

มหาวิทยาลัยรามคำแหง แขวงหัวหมาก

เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร. 0-2310-8653, 0-2310-8663

<http://www.lib.ru.ac.th>

ปีที่ 29 ฉบับพิเศษ ตุลาคม 2556

ขอถวายอภิสิมมานสักการะ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ด้วยเศียรเกล้า

ล่องลับละสังขาร ทุกดวงมานล้วนอาลัย
น้อมส่งสมเด็จพระได้ สู่ทิณฐคติธรรม
พระญาณสังวร ธรรมสอนสว่างล้ำ
พุทธภูมิต่างจดจำ แสงแห่งธรรมดินแดนทอง

เกล้ากระหม่อมคณะผู้บริหาร และบุคลากร
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง
เอี่ยมพร ยศจนา ผู้ประพันธ์

ที่มาภาพ : <http://sangharaja.org/>

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

จัดให้มีพิธีร่วมลงนามแสดงความอาลัย

ถวายแด่สมเด็จพระสังฆราช

วันที่ 29 ตุลาคม 2556 นายวิรัช ชินวินิจกุล นายกสภา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง และผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญ-
ทรัพย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง พร้อมด้วยกรรมการสภา
มหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ นายอินทร์จันทน์ บุราพันธ์ และ
นายสุทธิเกียรติ จิราธิวัฒน์ พร้อมด้วยคณะผู้บริหาร บุคลากร
ร่วมลงนามแสดงความอาลัยถวายแด่สมเด็จพระญาณสังวร
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ณ ชั้น 1 อาคาร 1
สำนักหอสมุดกลาง

ที่มา : ข้าราชการรามคำแหง ฉบับที่ 30 ปีที่ 43 วันที่ 4-10 พฤศจิกายน 2556

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง
จัดนิทรรศการ “น้อมถวายอาลัยแด่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ๙”

เพื่อเป็นการเผยแพร่พระเกียรติคุณและพระจริยาวัตรอันงดงามแก่พุทธศาสนิกชนและผู้สนใจ สำนักหอสมุดกลาง จึงได้จัดนิทรรศการ “น้อมถวายอาลัยแด่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ๙” และ ในการนี้ได้จัดโต๊ะให้แก่ พุทธศาสนิกชน และผู้สนใจร่วมลงนามแสดงความอาลัยถวายแด่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ณ ชั้น1 อาคารสำนักหอสมุดกลาง นิทรรศการนี้จะจัดไปจนถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2556

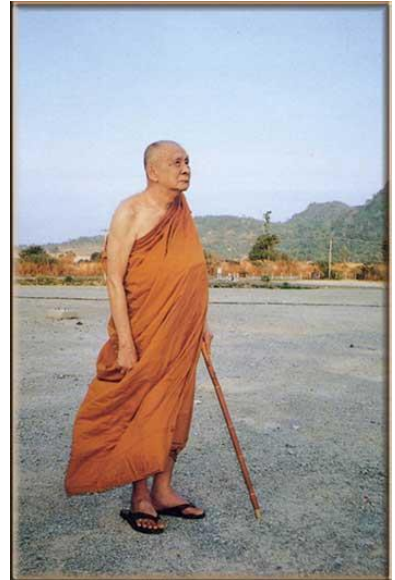
ที่มากรอบรูป : <http://www.download.ie-mem.com/?file=etcsshow2&id=210>

ชีวิตแบบอย่างที่ทรงฝากไว้ให้พุทธศาสนิกชน

ชีวิตของเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ๑ นั้นก็ไม่แตกต่างไปจากชีวิตของคนทั่ว ๆ ไป คือมีทั้งผิดหวังและสมหวัง มีทั้งสำเร็จและล้มเหลว มีทั้งดีใจและเสียใจ แต่โดยที่ทรงมีคุณธรรม หลายประการที่โดดเด่นเป็นแกนหรือเป็นแก่นของชีวิต ชีวิตของพระองค์จึงมีความสมหวัง มากกว่าผิดหวัง มีความสำเร็จมากกว่าความล้มเหลว และมีความดีใจมากกว่าเสียใจกล่าวโดยรวมก็คือ ด้วยคุณธรรมอันเป็นแกนของชีวิตดังกล่าว พระองค์จึงทรงประสบความสำเร็จ หรือทรงเจริญก้าวหน้าไปตามครรลองของชีวิตจนถึงที่สุด ดังเป็นที่ปรากฏอยู่ในบัดนี้ หากวิเคราะห์ตามที่ปรากฏในพระประวัติ ก็เห็นได้ว่า พระคุณธรรมที่โดดเด่นในชีวิตของพระองค์ ก็คือ อุดมคติ ใฝ่รู้ กตัญญู ถ่อมตน คารวธรรม พระคุณธรรมประการแรกที่ปรากฏเด่นชัดในชีวิตของเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ๑ ก็คือ ความอดทน (ขันติ) เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ๑ ทรงมีพระสุขภาพอ่อนแอไม่แข็งแรงมาตั้งแต่เยาว์วัย และมีผลสืบเนื่องมาจนถึงเมื่อทรงบรรพชาเป็นสามเณร พระสุขภาพที่อ่อนแอนี้เป็นอุปสรรคสำคัญของการศึกษาเล่าเรียน พระองค์ต้องทรงใช้ความอดทนอย่างหนักจึงสามารถผ่านพ้นอุปสรรคแต่ละขั้นตอนมาได้ ทรงเล่าว่า บางครั้งเมื่อถึงเวลาสอบ ต้องทรงใช้ผ้าสักหลาดพันรอบอกหลายชั้น เพื่อไม่ให้เกิดอาการหนาวสั่นในเวลานั่งสอบ นอกจากจะต้องอดทนต่อความไม่สมบูรณ์ของร่างกายแล้วยังต้องอดทนต่อเสียงค่อนแคะของเพื่อนร่วมสำนักอีกนานัปการ แต่สิ่งเหล่านี้แทนที่จะทำให้กำลังใจพระทัยลดน้อยลง แต่กลับทำให้ทรงรู้สึกว่าจะต้องมีความอดทนมากขึ้น

พระคุณธรรมที่โดดเด่นประการต่อมาก็คือ ความใฝ่รู้ (สิกขามตา) เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ๑ ทรงเป็นผู้ใฝ่รู้มาโดยตลอด แม้เมื่อทรงเป็นพระมหาเถระแล้ว พระอริยาศัยใฝ่รู้ของพระองค์ ก็ไม่เคยจืดจาง ได้ทรงแสวงหาความรู้อยู่เสมอด้วยการทรงอ่านหนังสือ ทั้งที่เป็นหนังสือภาษาไทย และภาษาอังกฤษ หนังสือที่มีประโยชน์บางเรื่องที่ทรงอ่านแล้ว ยังทรงพระเมตตาแนะนำให้ผู้ใกล้ชิดอ่านด้วย โดยมักมีรับสั่งว่า “เรื่องนี้เขาเขียนดี น่าอ่าน”

พระคุณธรรมข้อถัดมา ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ๑ ทรงมี พระคุณธรรมข้อนี้อย่างเด่นชัด และทรงหาโอกาสสนองคุณของผู้ที่มีพระคุณต่อพระองค์ แม้เพียงเล็กน้อยอยู่เสมอ ดังเช่น เมื่อทรงได้รับพระราชทานสถาปนาเป็นสมเด็จพระราชาคณะที่ สมเด็จพระญาณสังวร ก็ทรงรำลึกถึงพระคุณของสมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) ที่ทรงดำรงสมณศักดิ์ที่ สมเด็จพระญาณสังวร เป็นรูปแรกในยุคกรุงรัตนโกสินทร์ เพราะหาก ไม่มีสมเด็จพระญาณสังวร (สุก) เป็นรูปที่ ๑ ก็คงไม่มีสมเด็จพระญาณสังวร คือพระองค์เอง เป็นรูปที่ ๒ ฉะนั้นเมื่อถึงเทศกาลเข้าพรรษา จึงเสด็จไปถวายสักการะพระรูปสมเด็จพระญาณสังวร (สุก) ที่วัดราชสิทธารามเป็นประจำทุกปีตลอด

อีกกรณีหนึ่ง เมื่อครั้งทรงดำรงสมณศักดิ์ที่ พระธรรมวราภรณ์ และทรงได้รับแต่งตั้งเป็น เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหารใหม่ ๆ (พ.ศ.๒๕๐๔) คราวหนึ่ง สมเด็จพระสังฆราช (อยู่) วัดสระเกศ ได้ทรงปรารภกับพระองค์ด้วยความห่วงใยว่า “เจ้าคุณจะเอาวัดบวรไว้อยู่หรือ” ซึ่งหมายความว่า จะปกครองวัดบวรนิเวศวิหารที่เป็นพระอารามหลวงที่สำคัญที่มีพระเถระที่มีอาวุโสมากกว่า อยู่มากองคืในขณะนั้นให้เรียบร้อยได้หรือ ด้วยพระปรารภดังกล่าวนี้ เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ๑ ทรงถือว่า สมเด็จพระสังฆราช (อยู่) ทรงมีพระเมตตาต่อพระองค์ จึงทรงรำลึกถึงพระคุณของสมเด็จพระสังฆราช พระองค์นั้นอยู่เสมอ เมื่อถึงเทศกาลเข้าพรรษาจึงทรงไปถวายสักการะ สมเด็จพระสังฆราชพระองค์นั้น นับแต่เมื่อยังมีพระชนม์อยู่และตลอดมาจนบัดนี้

พระคุณธรรมข้อถ่อมตน (นิวาตะ) เจ้าพระคุณสมเด็จ ฯ ทรงมีความถ่อมพระองค์มาแต่ต้น เพราะความถ่อมตน เจ้าพระคุณสมเด็จ ฯ จึงทรงเป็นพระเถระที่สงบเสถียร สำรวมระวัง ตรัสน้อย และไม่ชอบแสดงตน ดังเช่นในการสอนสมาธิธรรมฐาน พระองค์ก็ได้แสดงพระองค์ว่าเป็นผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญกว่าใคร ๆ แต่มักตรัสว่า “แนะนำในฐานะผู้ร่วมศึกษาปฏิบัติด้วยกัน” บางครั้งมีผู้กล่าวถึงพระองค์ว่า เป็นพระอาจารย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อทรงทราบจะทรงแนะนำว่า ไม่ควรกล่าวเช่นนั้น เพราะ “ใคร ๆ ไม่ควรที่จะอวดอ้างตนว่าเป็นครูอาจารย์ของเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินทุกคนมีหน้าที่ ต้องถวายงานสนอง พระราชประสงค์เท่านั้น”

เจ้าพระคุณสมเด็จทรงเป็นกรรมการมหาเถรสมาคมมาตั้งแต่ทรงดำรงสมณศักดิ์ที่ พระสาสนโสภณ และทรงเป็นตลอดมาทุกสมัย ในการประชุมมหาเถรสมาคมแต่ละครั้ง เจ้าพระคุณสมเด็จ ฯ ประทับเก้าอี้ท้ายแถวเสมอ กระทั่งครั้งหนึ่ง สมเด็จพระสังฆราช (จวน) วัดมกุฏกษัตริยาราม ซึ่งทรงเป็นประธานกรรมการมหาเถรสมาคมในขณะนั้น ทรงทักแบบ สัพยอก ด้วยพระเมตตาว่า “เจ้าคุณสานั่งไกลนัก กลัวจะเป็นสมเด็จหรือไม่วะ”

พระคุณธรรมข้อคารวธรรม คือความเป็นผู้มีความเคารพต่อผู้ที่ควรเคารพ คารวธรรม ประการแรกของเจ้าพระคุณสมเด็จ ฯ ก็คือความเคารพในพระรัตนตรัย ความเคารพในพระพุทธเจ้านั้น ทรงแสดงออกด้วยการเคารพต่อพระพุทธรูปในทุสถานการณ์ ดังเช่น ทรงแนะนำภิกษุสามเณรอยู่เสมอว่า การลงโบสถ์ทำวัตรเช้าค่ำนั้น ก็เหมือนการไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ประจำวันทำให้รำลึกถึง พระพุทธคุณ จิตใจไม่ห่างไกลจากพระธรรม ข้อที่ทรงแนะนำอีกประการหนึ่งก็คือ พระพุทธรูปไม่ควรตั้งวางในที่ต่ำ หรือในที่ที่จะต้องเดินข้ามไปข้ามมาเป็นต้น

ความเคารพต่อพระธรรมก็ทรงแสดงออกด้วยการเคารพต่อพระคัมภีร์ เช่นพระคัมภีร์ทาง พระพุทธศาสนาทุกชนิด ทรงเก็บรักษาไว้ในที่สูงเสมอ ไม่เก็บไว้ในที่ที่ต้องเดินข้ามเดินผ่านเช่นกัน แม้หนังสือธรรมทุกชนิดก็ไม่ทรงวางบนพื้นธรรมดา ต้องวางไว้บนที่สูงเช่น บนโต๊ะ บนพาน เป็นต้น หากทรงเห็นใครวางหนังสือธรรมบนพื้น ก็จะตรัสเตือนว่า “นั่นพระธรรมอยู่วางบนพื้น”

ความเคารพในพระสงฆ์ ก็ทรงแสดงออกโดยทรงมีความเคารพต่อ พระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ หรือที่เรียกกันว่า พระกรรมฐานเป็นพิเศษ เช่นเมื่อมีพระกรรมฐานเป็น อาคันตุกะ มาสู่พระอารามแม้จะเป็นผู้ที่มิอาจรู้สึมน้อยกว่าก็ทรงต้อนรับ ปฏิสันถารด้วยความเคารพ

พระคุณธรรมข้อนี้ที่ปรากฏต่อสาธารณชนทั่วไปก็คือ ทรงแสดงความเคารพต่อพระเถระ ผู้มีอาวุโสมากกว่าพระองค์ทุกรูป ไม่ว่าพระเถระรูปนั้นจะเป็นภิกษุธรรมดาไม่มีศกศักดิ์อะไร หากมีอาวุโสพรรษามากกว่า พระองค์ก็ทรงกราบแสดงความเคารพเสมอ เมื่อมีพระสงฆ์จากที่ต่าง ๆ มาเข้าเฝ้า หากมีพระเถระผู้เฒ่ามาด้วย ก็จะทรงถามก่อนว่า “ท่านพรรษาเท่าไร” หากมีอายุพรรษามากกว่า จะทรงนิมนต์ให้นั่งบนอาสนะและทรงกราบตามธรรมเนียมทางพระวินัย

พระคุณธรรมเหล่านี้ ทำให้ชีวิตของเจ้าพระคุณสมเด็จ ฯ เป็นชีวิตที่งดงามหรือกล่าวอย่าง ภาษาชาวโลกก็คือ เป็นชีวิตที่ประสบความสำเร็จ เป็นชีวิตที่สามารถยึดถือเป็นแบบอย่างได้สำหรับทุกคน ไม่ว่าจะเป็นบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ ไม่ว่าจะเป็นชีวิตทางโลกหรือชีวิตทางธรรม

ที่มาข้อมูล : ญาณสังวรธรรม เฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2556 จาก http://sangharaja.org/index.php?option=com_content&view=article&id=215:215&catid=37:prapawat